

KAUPAN LIITTO

LAUSUNTO

13.11.2024

Opetushallitus

OPH-4942-2024

LAUSUNTO OPETUSHALLITUKSEN DIGIVIHREÄN SIIRTYMÄN TUTKINNON OSISTA JA MUUSTA VALINNAISUUDEN LISÄÄMISESTÄ AMMATTI- JA ERIKOISAMMATTI-TUTKINNON PERUSTEISIIN

Kaupan liitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto otsikkoaiheeseen liittyen ja lausuu seuraavaa:

Kaupan ala on yksi yrityselämän ja Suomen talouden suurimmista toimialoista niin työllistäjänä, talouskasvun luojana kuin myös verojen maksajana. Kaupan ala on parhaillaan muutoksessa muun muassa automatisaation, digitalisaation, globaalin kaupan, robotiikan ja vihreän siirtymän vuoksi. Muutoksien myötä uuden osaamisen tarve kasvaa.

Ammatillisen koulutuksen tutkintojen perusteiden tulee vastata kaupan alan yritysten tarpeisiin, jotta yrityksissä on tulevaisuudessakin osaavaa työvoimaa. Ammattiosaajat tulevat tulevaisuudessakin olemaan merkittävä osa kaupan osaavaa työvoimaa ja ammatillisen koulutuksen tarjoamat jatkuvan oppimisen mahdollisuudet korostuvat entisestään.

Perusteluonnoksessa otetaan kokonaisuudessaan hyvin huomioon digivihreän siirtymän vahvistaminen ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa. Kaupan liitto esittää kuitenkin yksityiskohtaisia huomioita tutkinnon perusteiden sisältöihin, jotka tulisi ottaa huomioon lisävalmistelussa ja tutkintojen uudistamisen suunnittelussa.

Digikyvykkyyden kehittäminen työyhteisössä

Tutkinnon osan lisääminen perusteisiin on hyvä lisä digikyvykkyyden kehittämiseksi. Tutkinnon osa on työelämälähtöinen ja selkeästi kuvattu. Sisältö soveltuu erityisesti sellaisiin työympäristöihin, joissa on useampi henkilö. Tämän vuoksi tutkinnon osan sanoituksessa tulisi ottaa huomioon myös yksinyrittäjät, jotta tutkinnon osa olisi suoritettavissa mahdollisimman monenlaisissa yrityksissä.

Kehittyvien teknologioiden kokeilu

Tutkinnon osan rakenne on selkeä ja sen sisältö on merkityksellinen yritysten kehittymiselle. Erityisesti ammattitutkinnoissa opiskelevan näkökulmasta ammattitaitovaatimukset vaikuttavat kuitenkin laajoilta ja niitä tulisi verrata vielä uudelleen muihin uusiin tutkinnon osiin laajuuden näkökulmasta.

Tekoälyn hyödyntäminen työprosessissa

Tutkinnon osa on tarpeellinen lisä myös kaupan alalla työskentelevän tai sinne suuntaavan osaajan osaamiselle. Erityisesti tekoälyn vertailuun ja valintaan liittyvät ammattitaitovaatimukset voivat olla haasteellisesti vastattavia joissakin yrityksissä. Yritysten erilaiset ohjeistukset, linjaukset ja jo tehdyt päätökset voivat hankaloittaa ammattitaitovaatimusten täyttämistä.

Vihreän siirtymän edistäminen

Tutkinnon osa on erittäin kaivattu lisä ammatti- ja erikoisammattitutkintojen perusteisiin. Sisältö on selkeä ja työelämälähtöinen. Yksinyrittäjyyden näkökulma tulisi huomioida myös tässä tutkinnon osassa, jotta se soveltuisi mahdollisimman monessa yrityksessä suoritettavaksi.

Digitalisaation johtaminen

Tutkinnon osa on ajankohtainen ja hyödyllinen myös kaupan alalla. Tutkinnon osan nimeä tulisi kuitenkin vielä pohtia, esimerkiksi ”Digitalisaation edistäminen / kehittäminen” voisi toimia paremmin. Myös tässä tutkinnon osassa tulisi ottaa huomioon erilaiset yritykset.

Kiertotaloustoiminnan kehittäminen

Tutkinnon osa on tärkeä kaupan alan osaamisen kehittämisen näkökulmasta. Sisällössä on otettu jo hyvin huomioon kiertotalouden eri osa-alueet. Lähtökohtiin voisi kuitenkin lisätä vahvemmin kiertotalouden liiketoimintamallien ja liiketoimintakosysteemien näkökulmaa sekä toimitilojen, logistiikan ja kierrätyksen edistämisen sekä jätteiden synnyn ehkäisyn näkökulmaa.

Kyberturvallisuuden edistäminen

Tutkinnon osa on tarpeellinen ja työelämälähtöinen, mutta sisällöltään laaja. Tutkinnon osan suorittaminen kaikenlaisissa yrityksissä voi olla haastavaa, esimerkiksi koulutuksen ja simulaatioiden toteutuksen näkökulmasta.

Muu valinnaisuuden lisääminen

Valinnaisuuden lisääminen edistää yksilöllisten opiskelupolkujen muodostamisen mahdollisuuksia ja työelämän tarpeisiin rakentuvien tutkintojen syntymistä.

Muut huomiot

Kaikkiin tutkinnon osiin tulisi sisällyttää tutkinnon osaan sisältyvien käsitteiden määrittely, kuten Vihreän siirtymän edistäminen ja Digikyvyyden edistäminen työyhteisöissä -tutkinnon osissa. Tutkinnon osissa tulisi ottaa myös läpileikkaavasti huomioon erilaiset yritykset.

Kunnioitavasti

KAUPAN LIITTO

Moona Naakka
koulutusasiantuntija